

LAKIALOITE 19/2013 vp

Laki toimeentulotuesta annetun lain 7 b §:n muuttamisesta

Eduskunnalle

Keliakia on lääketieteellisesti todettu elinikäinen autoimmuunityyppinen sairaus, jonka ainoa hoito ja "lääke" on koko elämän kestävä ehdoton gluteeniton ruokavalio. Ruokavaliota tulee noudattaa tarkasti joka päivä. Keliakian hoito vaatii ehdotonta tarkkuutta niin tuotteiden valinnassa kuin ruoanvalmistuksessakin.

Mikäli keliakiaa sairastava henkilö ei noudata gluteenitonta ruokavaliota, seurauksena on ohutsuolen tulehdusreaktio ja suolinukan vaurio. Toistuvat altistumiset gluteenille ylläpitävät tulehdusreaktioita ohutsuolessa. Tämän seurauksena keliakiaa sairastavalle suurella todennäköisyydellä kehittyy lisäsairauksia, kuten puutostiloja, osteoporoosi, anemia, lapsettomuutta, masennusta tai pahimmassa tapauksessa jopa ohutsuolen pahanlaatuinen kasvain. Edellä mainituista sairauksista koituu yhteiskunnalle runsaasti ylimääräisiä kustannuksia terveydenhuollon menoina. Oikealla hoidolla keliakikko pysyy toiminta- ja työkykyisenä.

Keliakiaa sairastavat yli 16-vuotiaat henkilöt saavat Kelan maksamaa ruokavaliokorvausta, joka on 23,60 euroa kuukaudessa. Kuluttajaviraston vuonna 2011 tekemän hintaselvityksen mukaan gluteenittoman ruokavaliion aiheuttamat ylimääräiset kustannukset ovat 65 euroa kuukaudessa. Kelan myöntämä ruokavaliokorvaus kattaa siis vain osan gluteenittoman ruokavaliion aiheuttamista ylimääräisistä kustannuksista. Ruokavaliokorvauksen jälkeenkin ruokavaliion aiheuttamia ylimääräisiä kustannuksia jää keliakikolle maksettavaksi vielä 41,40 euroa

kuukaudessa. Lisäksi henkilölle syntyy usein ylimääräisiä matkakustannuksia gluteenittomien tuotteiden hankinnasta, koska lähikauppojen valikoimat ovat suppeat.

Toimeentulotuen piirissä olevien keliakiaa sairastavien henkilöiden toimeentulotukipäätöksissä on ilmennyt suuria epäkohtia. Keliakiasta aiheutuvien ylimääräisten kustannusten katsotaan kuuluvan täydentävään toimeentulotukeen, ja päätöksen tekevä sosiaalioikeus tekee päätöksen kustannusten hyväksymisestä oman harkintansa mukaan. Tästä on aiheutunut eriarvoisuutta keliakiaa sairastavien kesken riippuen siitä, millä paikkakunnalla hakija asuu. Hakemuksen käsittelijä ei ole aina myöskään ymmärtänyt, että keliakia ja gluteeniton ruokavalio eivät ole harkinnanvaraisia vaihtoehtoja keliakiaa sairastavalle. Joskus toimeentulotukihakemuksen käsittelijä on jopa laskenut ruokavaliokorvauksen henkilön tuloksi.

Keliakiaa sairastava henkilö ei voi myöskään turvautua ruoka-apupisteiden avustuksiin, koska jaettavat tuotteet ovat lähes poikkeuksetta gluteenipitoisia. Ruokavaliosta ei myöskään voi joustaa henkilön taloudellisesta tilanteesta johtuvista syistä. Keliakia ja sen hoitoon lääkärin määräämä elinikäinen gluteeniton ruokavalio aiheuttaa pysyviä ylimääräisiä kustannuksia keliakiaa sairastavalle henkilölle. Toimeentulotuen piirissä olevalla keliakikolla ei ole varaa hoitaa sairauttaan, mikäli kustannuksia ei huomioida toimeentulotuesta.

Toimeentulotukea hakevat ovat taloudellisesti heikossa asemassa olevia henkilöitä. Oma erityisryhmänsä ovat opiskelijat, jotka elävät opintotuen ja Kelan myöntämän ruokavaliokorvauksen varassa. Samassa vaikeassa tilanteessa on myös suuri joukko pientä eläkettä saavia keliakikkoja.

Toimeentulotukea saavan keliakikon sairauden hoidon turvaamiseksi on erittäin tarpeellista, että keliakiaruokavaliohoidon aiheuttamat

ylimääräiset kustannukset huomioidaan toimeentulotuen perusosassa. Tällöin keliakikot ovat myös tasavertaisessa asemassa lääkärin määräämiä reseptilääkkeitä sairauksiensa hoitoon käyttävien kanssa.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

toimeentulotuesta annetun lain 7 b §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan toimeentulotuesta annetun lain (1412/1997) 7 b §:n 3 ja 4 kohta, sellaisina kuin ne ovat laissa 1218/2005, sekä

lisätään 7 b §:ään, sellaisena kuin se on laissa 1218/2005, uusi 5 kohta seuraavasti:

7 b §

Muut perusmenot

Perusosalla katettavien menojen lisäksi muina perusmenoina otetaan tarpeellisen suuruisina huomioon:

- 3) kotivakuutusmaksu;
- 4) vähäistä suuremmat terveydenhuoltomenot; sekä
- 5) keliakiaruokavaliion kustannukset.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20__.

Helsingissä 25 päivänä huhtikuuta 2013

Anneli Kiljunen /sd
Reijo Hongisto /ps
Johanna Karimäki /vihr
Katja Taimela /sd
Anssi Joutsenlahti /ps
Sari Sarkomaa /kok

Inkeri Kerola /kesk
Merja Mäkisalo-Ropponen /sd
Saara Karhu /sd
Ritva Elomaa /ps
Anu Urpalainen /kok